

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

ХЕРСОНСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра економіки

О7868

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник директора з
навчальної роботи
к.т.н., проф. Дудченко О.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Economics of Enterprise

рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*

тип дисципліни *обов'язкова*

мова викладання *українська*

Херсон – 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є однією із складових комплексної підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності – 051 «Економіка» освітньо-професійної програми – «Економіка підприємства».

«15» листопада 2023 року. – 39 с.

Розробник: Ломоносов А.В. – доктор економічних наук, професор, директор Херсонського навчально-наукового інституту НУК; Ломоносова О.Е. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Економіка підприємства» узгоджено з гарантом освітньо-професійної програми.

Гарант освітньо-професійної програми

«Економіка підприємства»

канд. екон. наук, професор

Н.Г. Ревенко

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Економіка підприємства» розглянуто на засіданні кафедри економіки.

Протокол № 4 від «15» листопада 2023 р.

В.о. завідувача кафедри

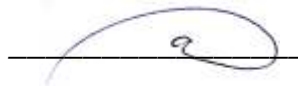

А.В. Руснак

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Економіка підприємства» розглянуто методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 4 від «16» листопада 2023 р.

Голова МР ХННІ НУК

О.М. Дудченко

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Опис навчальної дисципліни	5
2. Мета навчальної дисципліни	6
3. Передумови для вивчення дисципліни	6
4. Очікувані результати навчання	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	27
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	27
8. Критерії оцінювання результатів навчання	30
9. Засоби навчання	33
10. Рекомендовані джерела інформації	33
Додаток	35

ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна «Економіка підприємства» належить до обов'язкових дисциплін циклу загальної підготовки, складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Вивчення дисципліни передбачає набуття здобувачами вищої освіти знань про систему чинників функціонування і розвитку підприємства, закономірності здійснення виробничих процесів, особливості реалізації економічних відносин тощо.

Дисципліна «Економіка підприємства» носить міждисциплінарний характер, вона забезпечує підготовку здобувачів вищої освіти до вивчення навчальних дисциплін «Маркетинг», «Бухгалтерський облік», «Економіка праці та соціально-трудові відносини», а також розробку відповідних розділів кваліфікаційної роботи бакалавра.

Ключові слова: господарська діяльність, ефективність, підприємство, суб'єкт господарювання, управління.

Abstract

The study discipline «Economics of Enterprise» belongs to the mandatory disciplines of the cycle of general training, compiled in accordance with the educational and professional training program for applicants of the first (bachelor's) level of higher education.

The study of the discipline involves the acquisition of knowledge by students of higher education about the system of factors of the functioning and development of the enterprise, the regularities of the implementation of production processes, the peculiarities of the implementation of economic relations, etc.

The discipline "Economics of the enterprise" is interdisciplinary in nature, it ensures the preparation of students of higher education to study the academic disciplines "Marketing", "Accounting", "Economics of labor and social and labor relations", as well as the development of relevant sections of the bachelor's attestation thesis.

Key words: business activity, efficiency, enterprise, business entity, management.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Основні характеристики навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання		
Кількість кредитів - 18	Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність: 051 «Економіка»	Обов'язкова			
Модулів – 4		Рік підготовки			
Змістових модулів – 7					
Електронний адрес на сайті ХННІ НУК: http://kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/business-economics-b.html	Освітня програма: «Економіка підприємства»	2, 3-й	2, 3-й		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – курсова робота					
Загальна кількість годин – 540				Семестр	
				4, 5, 6-й	4, 5, 6-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 4-й семестр – 6; 5-й семестр – 4; 6-й семестр – 6; самостійної роботи студента: 4-й семестр – 4; 5-й семестр – 6; 6-й семестр – 4	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції			
		4-й - 45 год.	4-й - 8 год.		
		5-й - 30 год.	5-й - 10 год.		
		6-й - 45 год.	6-й - 12 год.		
		Практична робота			
		4-й - 45 год.	4-й - 8 год.		
		5-й - 30 год.	5-й - 10 год.		
		6-й - 45 год.	6-й - 12 год.		
Самостійна робота					
4-й - 60 год.	4-й - 134 год.				
5-й - 180 год.	5-й - 220 год.				
6-й - 60 год.	6-й - 126 год.				
Види контролю:					
		4-й семестр – залік; 5-й семестр – екзамен, курсова робота; 6-й семестр – екзамен			

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Економіка підприємства» є формування у здобувачів вищої освіти відповідно до освітньої програми таких компетентностей:

1) інтегральну компетентність:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки;

2) загальні компетентності:

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

3) професійні компетентності:

ФК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

ФК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

ФК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

ФК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальна дисципліна «Економіка підприємства» базується на знаннях, отриманих в результаті вивчення таких курсів, як: «Політична економія», «Інформатика», «Правознавство», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Регіональна економіка».

4. Очікувані результати навчання

При вивченні навчальної дисципліни «Економіка підприємства» у студентів мають бути сформовані такі програмні результати навчання як:

ПР6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

ПР10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПР12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

5. Програма навчальної дисципліни

4 семестр

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Підприємництво у сучасній системі господарювання. Маркетинг у підприємницькій діяльності

Тема 1. Теорії та моделі підприємств. Поняття підприємства як організаційно виокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Місія й різноманітні цілі підприємства. напрямки діяльності підприємства.

Види економічної діяльності підприємств та їхня класифікація. Моделі підприємств. Профільні, структурно-функціональні моделі виробничих систем. Системно-структурна модель підприємства. Акти, що є законодавчою базою функціонування підприємства (організації). Статут підприємства (організації). Генеральна тарифна угода й колективний договір. Інші правові документи, що регулюють окремі напрямки діяльності підприємства (організації).

Джерела інформації: [4, с. 9-16, 23-26], [5, с. 37-40], [6, с. 10-14].

Тема 2. Основи підприємництва. Підприємництво, як сучасна форма господарювання. Форми та види підприємницької діяльності. Фактори підприємництва та схема підприємницької операції. Договірні взаємовідносини та партнерські зв'язки в підприємницькій діяльності. Підприємницькі договори (контракти, угоди). Структура договорів, порядок їх укладання. Типовий зміст, загальні й специфічні умови договору. Формулювання конкретних умов договору. Підприємницькі дії щодо реалізації бізнес-проектів.

Партнерські зв'язки та угоди (операції). Основні напрямки співпраці партнерів. Форми співробітництва у сферах виробництва, товарообміну й торгівлі, фінансових відносин. Факторинг.

Міжнародна підприємницька діяльність. Міжнародний бізнес: поняття, суб'єкти, типи та види. Форми міжнародної підприємницької діяльності. Спільні підприємства в системі міжнародного бізнесу: мотивація і процедура створення, механізм функціонування. Тенденції та проблеми розвитку спільних підприємств в Україні.

Джерела інформації: [3, с. 42-46], [4, с. 17-22], [5, с. 16-27], [6, с. 14-36].

Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми. Види підприємств в Україні та їх організаційно-правові форми. Приватні підприємства, фермерські господарства, підприємства колективної власності, орендні підприємства, державні унітарні підприємства, державні комерційні підприємства, казенні підприємства, комунальні унітарні підприємства, підприємства з іноземними інвестиціями та іноземні підприємства, господарські товариства, товариства з обмеженою відповідальністю, товариства з додатковою відповідальністю, повне товариство, командитне товариство.

Акціонерні товариства їх види. Управління акціонерними товариствами. Переваги і недоліки акціонерних товариств. Відмінності акціонерних товариств і товариств з обмеженою відповідальністю. Переваги і недоліки господарських товариств. Класифікація підприємств. Види і організаційно-правові форми об'єднань підприємств в Україні.

Джерела інформації: [3, с. 9-11], [4, с. 34-46], [5, с. 40-50], [6, с. 14-36].

Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємств. Поняття та форми зовнішнього середовища підприємства. Ринок – як зовнішнє середовище господарювання підприємства. Поняття, функції і структура ринку. Принципи поведінки суб'єктів господарювання на ринку. Правова форма зовнішнього середовища підприємства.

Джерела інформації: [3, с. 31-34], [4, с. 56-74], [5, с. 60-76], [6, с. 43-58].

Тема 5. Структура та управління підприємством. Поняття структури підприємства, її види. Організаційні структури управління підприємствами різних форм власності. Особливості вибору організаційних структур управління новостворюваних підприємств різних розмірів і форм власності, галузевої належності.

Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами господарювання. Планування, організація, мотивація і контроль, як основні функції управління підприємствам та організаціями (установами).

Методи управління діяльністю підприємств. Вищі органи державного управління підприємствами та організаціями. Необхідність і принципи формування вищих органів управління підприємствами та організаціями. Державні корпорації, концерни, міністерства і комітети, як вищі органи прямого управління підпорядкованими підприємствами та організаціями. Органи централізованого (загальнодержавного) посереднього управління суб'єктами господарювання. Спрямованість та очікувана ефективність адміністративної реформи в Україні.

Джерела інформації: [3, с. 30-34], [4, с. 80-93], [5, с. 90-103], [6, с. 116-154].

Тема 6. Ринок і продукція. Поняття та функції ринку. Характеристика основних елементів ринку. Торгівельна політика підприємства.

Поняття продукції. Вимірники промислової продукції. Застосування умовно-натуральних показників у суднобудуванні. Вартісні (обсягові) показники продукції. Валовий та внутрішньозаводський оборот. Чиста та умовно-чиста продукція.

Якість та конкурентоспроможність продукції. Стандартизація та сертифікація продукції.

Джерела інформації: [3, с. 148-149], [4, с. 113-114], [5, с. 353-359; с. 360-369], [6, с. 17-23, с. 393-403].

Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства. Визначення, особливості та роль товарної політики підприємства. Характеристика суб'єктів та об'єктів товарної політики підприємства, критерії товарної політики.

Особливості цінової політики. Місце ціни в системі економічних категорій. Функції та принципи ціноутворення. Система цін. Вільні та державні ціни. Структура ціни на промислову продукцію. Основні методи ціноутворення. Витратні методи ціноутворення. Ринкові методи ціноутворення. Параметричні методи визначення ціни. Особливості регулювання цін.

Джерела інформації: [3, с. 192], [4, с. 334-351], [5, с. 364-365].

Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємства. Сутність і принципи прогнозування діяльності підприємства. Характеристика можливих методів прогнозування. Показники планування і їх види.

Специфічні принципи та види планування. Методи планування на підприємстві. Стратегічне планування. Бізнес-плани підприємств (організацій). Особливості та зміст тактичних планів. Система оперативного планування. Значення планування і прогнозування як функції керування.

Джерела інформації: [3, с. 33-34], [4, с. 99-116], [5, с. 116-130], [6, с. 166-185].

Тема 9. Обґрунтування виробничої програми підприємства. Поняття виробничої програми підприємства. Показники виробничої програми підприємства, їхнє значення. Характеристика кількісних, якісних, натуральних та вартісних показників виробничої програми. Розробка виробничої програми підприємства і підрозділів та її обґрунтування.

Джерела інформації: [3, с. 144-145], [4, с. 113-115], [5, с. 348-353], [6, с. 393-398].

Змістовий модуль 2. Економічні ресурси підприємства. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства

Тема 10. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці. Поняття, класифікація і структура персоналу підприємства. Поділ персоналу за професіями, спеціальностями і кваліфікацією. Особливості структури персоналу підприємств та організацій різних типів, розмірів і форм власності.

Визначення чисельності окремих категорій працівників. Чинники, які мають враховуватися у процесі розрахунків необхідної чисельності персоналу фірми. Обґрунтування раціональної структури персоналу підприємств різних типів та інфраструктурних організацій.

Сучасна система управління персоналом. Поняття та особливості системи управління персоналом підприємств та інших суб'єктів господарювання. Форми та ефективність підготовки, перенавчання і підвищення кваліфікації кадрів.

Зарубіжний досвід формування та ефективного використання трудового потенціалу фірми.

Продуктивність праці персоналу. Різноманітність підходів до визначення та можливі методи розрахунку продуктивності праці на підприємствах виробничої сфери. Показники рівня продуктивності праці. Зовнішні та внутрішні чинники зростання продуктивності праці. Динаміка і резерви підвищення продуктивності праці на підприємствах різних галузей економіки України за сучасних умов господарювання.

Поняття системи мотивації праці. Концептуальні характеристики багатofакторних моделей мотивації трудової діяльності, що ґрунтуються на теоріях справедливості, очікування та потреб. Вимоги щодо формування системи мотивації праці на рівні підприємства, організації. Класифікація методів мотивації.

Оплата праці: сутність, функції, державна політика і загальна організація. Основна і додаткова оплата праці. Основні функції заробітної плати (відтворювальна, стимулююча, регулювальна, соціальна) та їх реалізація.

Державна політика оплати праці. Механізм державного регулювання оплати праці та соціального захисту. Політика оплати праці підприємств, організацій та інших первинних суб'єктів господарювання. Договірне регулювання оплати праці найманого персоналу шляхом укладання різнорівневих тарифних угод. Регулювання оплати праці на основі колективного договору. Основи організації оплати праці на підприємствах (в організаціях).

Доплати і надбавки до заробітної плати та організація преміювання персоналу. Основні принципи формування системи преміювання персоналу. Участь працівників у прибутках підприємства (установи, організації).

Джерела інформації: [3, с. 102-110, 126-128], [4, с. 123-153], [5, с. 256-287], [6, с. 191-216].

Тема 11. Інтелектуальний капітал. Основи теорії інтелектуального капіталу. Інтелектуальний капітал у системі соціально-економічних категорій. Розвиток концепції інтелектуально капіталу. Інвестиції в людський капітал: специфіка, класифікація, значення, джерела.

Формування й розвиток інтелектуального капіталу на різних рівнях. Інтелектуальний капітал України: сучасний стан і динаміка змін (макроекономічний рівень). Регіональні чинники формування інтелектуального капіталу. Людський капітал підприємства.

Економічна роль освіти та професійної підготовки в сучасних умовах. Якість робочої сили та конкурентоспроможність працівника. Система освіти та професійної підготовки в інфраструктурі ринку праці. Освіта та професійна підготовка як чинники економічного зростання. Зарубіжний досвід економічного забезпечення освіти та перспективи його застосування в Україні. Освіта та професійна підготовка в Україні: стан і пріоритетні напрями розвитку.

Джерела інформації: [4, с. 229-252], [6, с. 503].

Тема 12. Основний капітал. Сутність основного капіталу підприємства. Активи підприємства та їхня характеристика. Склад основних засобів підприємства. Класифікація і структура основних засобів.

Особливості структури основних засобів суднобудівних підприємств. Об'єкт основних засобів і термін його корисного використання. Надходження основних засобів, їхній облік і натуральна оцінка. Знос основних засобів. Методи оцінки основних засобів. Індексація і переоцінка основних засобів.

Амортизація основних засобів та її методи. Система показників використання основних засобів і узагальнюючі показники їхнього використання. Показники використання обладнання. Показники, що характеризують оснащеність підприємства основними засобами. Показники руху та стану основних засобів. Показники використання площ. Структурні показники основних засобів. Значення і шляхи поліпшення використання основних. Відтворення основних засобів. Сутність нематеріальних активів та їхня класифікація. Оцінка й амортизація нематеріальних активів.

Джерела інформації: [3, с. 70-78], [4, с. 180-197], [5, с. 187-211], [6, с. 243-271].

Тема 13. Оборотний капітал. Загальна характеристика оборотного капіталу і нормування. Сутнісна характеристика оборотних коштів. Обслуговування оборотними коштами сфер виробництва та обігу. Функціональна та елементна структура оборотних коштів.

Нормовані оборотні кошти. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів (аналітичний, коефіцієнтний, прямого розрахунку). Обчислення нормативів оборотних коштів у виробничих запасах, незавершеному виробництві, витратах майбутніх періодів, залишках готової продукції. Визначення загального нормативу оборотних коштів для підприємства.

Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів: коефіцієнти оборотності (кількість оборотів) і завантаження, тривалість одного обороту в днях, рентабельність; методика їх обчислення. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів. Проблеми нестачі оборотних коштів і поповнення їх обсягів до нормативного рівня за умов кризової економічної ситуації на підприємстві.

Джерела інформації: [3, с. 89-92], [4, с. 205-220], [5, с. 225-241], [6, с. 323-347].

Тема 14. Інвестиції. Поняття, склад і структура інвестицій. Сутнісна характеристика інвестицій. Функціонально-елементний склад інвестицій підприємства. Внутрішні та зовнішні джерела інвестування. Різновиди та структура капітальних вкладень, тенденції її зміни у часі.

Визначення необхідного обсягу і джерел фінансування виробничих інвестицій. Розрахунки обсягу потрібних виробничих інвестицій з урахуванням економічної ситуації на ринку і на підприємстві. Варіанти можливих економічних ситуацій, що мають враховуватися у процесі визначення необхідного обсягу інвестицій. Обґрунтування конкретних джерел фінансування капітальних вкладень та обчислення необхідного їх обсягу відповідно до можливих варіантів економічної ситуації на ринку і підприємстві.

Формування і регулювання фінансових інвестицій (цінних паперів). Роль фінансових інвестицій у становленні та розвитку ринкових відносин. Умови залучення і використання фінансових інвестицій за діючої системи господарювання. Види цінних паперів, порядок їх випуску, обігу і використання. Визначення суми фінансових ресурсів, одержаних від продажу акцій. Обчислення величини дивідендів. Обґрунтування економічної доцільності придбання акцій інвестором. Державне регулювання та масштаби обігу цінних паперів.

Основні типи прямих іноземних інвестицій. Ознаки привабливості інвестування вітчизняних суб'єктів господарювання. Можливі види і форми іноземних інвестицій. Державне регулювання іноземних інвестицій в економіку України. Чинне законодавство України щодо іноземних інвестицій.

Економічне обґрунтування інвестиційних проектів різних суб'єктів господарювання шляхом розробки повного або короткого варіанта бізнес-плану. Стисла характеристика інвестиційного проекту, ступінь його завершеності. Форма здійснення та необхідний обсяг інвестицій для практичної

реалізації проекту. Період інвестування до початку експлуатації об'єкта. Вибір з кількох альтернативних економічно привабливішого інвестиційного проекту.

Джерела інформації: [3, с. 223-230], [4, с. 258-274], [5, с. 523-528], [6, с. 496-527].

Тема 15. Інноваційна діяльність. Загальна характеристика інноваційних процесів. Поняття і змістова характеристика інноваційних процесів. Новини і нововведення, їх сутність і первісні імпульси виникнення. Виокремлювані види інноваційних процесів (новин, нововведень): технічні, організаційні, економічні, соціальні, юридичні. Локальні та глобальні новини (нововведення). Взаємозв'язок окремих видів інноваційних процесів. Вплив новин (нововведень) на виробництво, будь-яку господарську і підприємницьку діяльність.

Науково-технічний прогрес (поступ), його загальні та пріоритетні напрями. Еволюційні та революційні форми НТП. Зміст та особливості науково-технічних революцій. Більш доскональні й нові технології, матеріали та енергія, засоби праці й кінцева продукція, як усталені загальні напрями НТП. Пріоритетні напрями НТП: прогресивні базові технології; синтетичні, композиційні і надчисті матеріали; ядерна та інші нетрадиційні види енергії; робототехнічні комплекси та гнучкі автоматизовані системи; комплексна автоматизація та комп'ютеризація виробництва і процесів управління.

Організаційний прогрес (поступ). Організаційний прогрес (поступ) (ОП), як узагальнене явище використання організаційних, економічних, соціальних та юридичних нововведень. Особливості ОП, що відрізняють його від НТП. Об'єкти: організація виробництва і праці, окремі елементи економічного механізму господарювання (підприємства), соціальні та правові відносини. Основні тенденції ОП. Оптимізація розмірів підприємств. Обґрунтування економічної доцільності диверсифікації виробництва і конверсії підприємств воєнно-промислового комплексу.

Джерела інформації: [4, с. 280-307], [5, с. 528-541], [6, с. 457-485].

5 семестр

Модуль 2

Змістовий модуль 3. Технічна та матеріальна база підприємства. Результати та ефективність виробництва

Тема 16. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства. Характеристика техніко-технологічної бази виробництва. Складники техніко-технологічної бази, можливі та ефективні шляхи її формування на підприємстві. Особливості формування виробничої (техніко-технологічної) бази на підприємствах різних галузей.

Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства. Змістова характеристика і форми технічного розвитку підприємства (технічне переозброєння: модернізація, капітальний ремонт і заміна діючого устаткування). Діагностика стану технічного розвитку підприємства: сутність, процедура та основні показники (технічна оснащеність праці, рівень технології, технічний рівень устаткування, рівень комп'ютеризації

та автоматизації виробничих процесів і процесів управління). Організаційно-економічне управління технічним розвитком підприємства, його передбачуваність, етапність і послідовність.

Лізинг як форма оновлення технічної бази виробництва. Сутність лізингу та його об'єкти. Можливі види лізингу за окремими класифікаційними ознаками. Організаційно-правові основи здійснення лізингу. Умови договору лізингу. Права та обов'язки лізингодавців і лізингоодержувачів. Витрати на надання та ефективність лізингових послуг.

Формування і використання виробничої потужності підприємства. Поняття, види і чинники формування виробничої потужності. Конверсія й диверсифікація виробничих потужностей за ринкових умов господарювання.

Джерела інформації: [3, с. 144-149], [4, с. 161-175], [5, с. 209-211], [6, с. 286-315].

Тема 17. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика. Сутність, значення і задачі матеріально-технічного забезпечення і збуту продукції. Концепція комерційної діяльності підприємства на ринку засобів виробництва.

Сутність виробничої логістики. Внутрішньовиробничі логістичні системи, як об'єкт дослідження виробничої логістики. Завдання та роль внутрішньовиробничих логістичних систем. Поняття логістичних систем в межах окремого підприємства – тягучі, штовхаючі, комбіновані системи. Основні показники виробничої логістики.

Джерела інформації: [6, с. 671-691].

Тема 18. Організація операційної діяльності. Сутнісна характеристика, структура і принципи організації виробничих процесів. Поняття та основні елементи виробничого процесу. Технологічний процес як головна складова виробничого процесу. Поділ виробничих процесів за призначенням (основні, допоміжні, обслуговуючі), за перебігом у часі (дискретні, безперервні) і ступенем автоматизації (ручні, механізовані, автоматизовані). Принципи організації виробничого процесу: спеціалізація, пропорційність, паралельність, прямоточність, безперервність, ритмічність, автоматичність, гнучкість, гомеостатичність.

Тривалість виробничого циклу як характеристика виробничого процесу за складністю та швидкістю перебігу. Організаційні типи виробництва. Необхідність виокремлення і дефініція типу виробництва. Сутнісна характеристика одиночного, серійного і масового типів виробництва. Дослідно-експериментальне виробництво. Характеристика робочих місць за ознаками особливостей операцій та обладнання в різних типах виробництв. Порівняльна характеристика типів виробництва. Вплив типу виробництва на його організаційно-технічну побудову та ефективність.

Методи організації виробництва. Застосовувані методи організації виробництва. Властиві ознаки, сфери застосування і модифікації непотокового виробництва. Загальна характеристика потокового виробництва (ознаки, умови застосування, класифікація потокових ліній). Особливості організації та основні

параметри функціонування потокових ліній. Тенденції розвитку потокового виробництва в Україні та інших країнах світу.

Форми організації виробництва. Сутність і соціальні-економічне значення застосування різних форм організації виробництва. Концентрація та розукрупнення виробництва. Малі фірми в системі господарювання розвинутих країнах. Сутність, показники рівня розвитку та ефективність спеціалізації, кооперування і конверсії виробничих підприємств (організацій). Комбінування виробництва: характерні ознаки, галузі переважного використання, показники рівня та ефективності розвитку. Об'єктивна необхідність і тенденції розвитку диверсифікації виробництва.

Джерела інформації: [3, с. 157-158], [5, с. 384-398], [6, с. 126-134].

Тема 19. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції. Поняття конкурентоспроможності продукції. Методи оцінки щодо підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства на ринку. Поняття корисного ефекту та сукупних витрат. Кількісна оцінка конкурентоспроможності однопараметричних об'єктів.

Якість і конкурентоспроможність продукції (послуг). Якість продукції як економічна категорія. Показники якості продукції та їх характеристика. Методи оцінки якості продукції. Поняття і визначення рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств на ринку. Технічні, організаційні та соціальні шляхи (заходи) підвищення якості та конкурентоспроможності продукції підприємств України.

Джерела інформації: [4 с. 63-65], [5, с. 353-363], [6, с. 398-404].

Тема 20. Витрати підприємства. Поточні витрати (собівартість продукції) як комплексний економічний показник. Класифікація поточних витрат підприємства: за місцем виникнення витрат, економічними елементами, способом віднесення на собівартість продукції, характером зв'язку з обсягом виробництва, ступенем однорідності, періодами. Особливості складу поточних витрат в окремих галузях економіки. Включення поточних витрат до собівартості продукції (послуг).

Кошторис виробництва і собівартість товарної продукції. Собівартість валової, товарної і реалізованої продукції. Витрати на одну гривню товарної продукції. Обчислення собівартості окремих видів продукції. Калькулювання та його місце в економічних розрахунках. Об'єкти калькулювання і калькуляційні одиниці. Типова номенклатура калькуляційних статей витрат. Методика обчислення окремих статей калькуляції. Прогнозування собівартості нових виробів на етапах їх розробки та освоєння виробництва; можливі методи прогнозування: питомих витрат, баловий, агрегатний, кореляційний.

Шляхи зниження поточних витрат. Обґрунтування і вибір шляхів зниження поточних витрат на підприємствах України. Групи шляхів (чинників) зниження поточних витрат у розрахунку на одиницю продукції: підвищення технічного рівня виробництва; удосконалення організації виробництва праці та управління; збільшення обсягу виробництва і підвищення якості продукції.

Джерела інформації: [3, с. 170-172], [4, с. 317-327], [5, с. 412-431], [6, с. 357-376].

Тема 21. Фінансово-економічні результати об'єктів господарювання. Загальна характеристика фінансової діяльності підприємства (організації). Напрями діяльності підприємства (організації) з формування та раціонального використання фінансових ресурсів. Складання фінансового плану підприємства (організації). Обчислення необхідних обсягів власного капіталу і позикових коштів (кредитних ресурсів).

Прибутковість (дохідність) підприємства. Прибуток і дохід як основні показники фінансових результатів діяльності підприємства. Прибутковість і дохідність: їхня сутність, відмінність між ними. Джерела формування прибутку і доходу підприємства. Валовий, чистий та реінвестований прибуток. Маржинальний дохід. Загальноприйнята практика використання прибутку підприємства. Визначення суми прибутку до оподаткування. Зростання прибутковості фірми під впливом дії окремих чинників. Рівень прибутковості підприємств різних галузей економіки України.

Рентабельність ресурсів і продукції. Рентабельність як відносний показник ефективності роботи підприємства. Методика обчислення рентабельності: виробничих фондів (виробництва); сукупних активів; власного (акціонерного) капіталу. Рентабельність обсягу товарної продукції (продажу) та окремих виробів. Динаміка та шляхи підвищення рентабельності на підприємствах різних галузей економіки України.

Джерела інформації: [3, с. 200-210], [4, с. 357-368], [5, с. 497-506], [6, с. 418-440].

Тема 22. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності. Оцінка ефективності виробничих і фінансових інвестицій. Загальні положення методології визначення ефективності виробничих і фінансових інвестицій. Методика оцінки ефективності виробничих інвестицій за умов ринкових відносин між господарюючими суб'єктами з урахуванням грошових потоків, ставки дисконту (капіталізації), господарського ризику та інфляції. Показники оцінки ефективності виробничих інвестицій: чистий приведений дохід, індекс дохідності, період окупності, внутрішня норма дохідності. Особливості і показники визначення ефективності випуску та реалізації (використання) різних видів цінних паперів.

Чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень і фінансових інвестицій. Сукупність чинників, що впливають на рівень ефективності інвестицій. Основні організаційно-економічні чинники підвищення ефективності використання капітальних вкладень.

Інвестиційні проекти підприємств та організацій. Економічне обґрунтування інвестиційних проектів різних суб'єктів господарювання шляхом розробки повного або короткого варіанта бізнес-плану. Стисла характеристика інвестиційного проекту, ступінь його завершеності. Форма здійснення та необхідний обсяг інвестицій для практичної реалізації проекту. Період інвестування до початку експлуатації об'єкта. Вибір з кількох альтернативних економічно привабливішого інвестиційного проекту.

Оцінка ефективності технічних та організаційних нововведень. Економічний ефект як узагальнюючий показник ефективності технічних

нововведень. Вартісна оцінка результатів використання нових засобів і предметів праці. Сумарні витрати на реалізацію технічних нововведень. Урахування чинника часу при визначенні ефективності технічних нововведень. Принципово новий підхід до визначення ефективності технічних новин і нововведень з урахуванням пріоритетності критерію соціальної ефективності та екологічної безпеки. Особливості оцінки ефективності організаційних нововведень.

Джерела інформації: [4, с. 374-388], [5, с. 506-508], [6, с. 457-527].

Тема 23. Інтегральна ефективність діяльності підприємств та його конкурентоспроможність. Економічна сутність і загальна методологія визначення ефективності. Характеристика видів ефективності. Критерій і система показників ефективності виробництва.

Вимірювання економічної ефективності ресурсів і витрат. Оцінка соціальної ефективності. Класифікація суттєвих характеристик. Напрямки дії і використання. Чинники зростання ефективності виробництва.

Інтегрована модель чинників ефективності виробництва (продуктивності діяльності підприємства як виробничо-економічної системи).

Джерела інформації: [4, с. 374-388], [5, с. 506-508].

Змістовий модуль 4. Моделі розвитку, трансформація та реструктуризація підприємств

Тема 24. Сучасні моделі розвитку підприємств. Імітаційні, економіко-математичні моделі, метод модулювання системної динаміки, модель реструктуризація – розвиток та системно-структурна модель підприємства.

Джерела інформації: [4, с. 449 – 450], [5, с. 581-588].

Тема 25. Трансформація і реструктуризація підприємств. Поняття трансформації підприємства, її необхідність та значення. Реалізація та оцінка ефективності проектів трансформації.

Необхідність сутність і мета реструктуризації. Види і форми реструктуризації. Порядок, концепція та варіанти реструктуризації. Реалізація та оцінка ефективності проектів реструктуризації.

Структурна перебудова економіки і реструктуризація підприємств (організацій). Об'єктивна необхідність і стратегія структурної перебудови економіки та її базових галузей. Сутнісна характеристика та організаційні форми реструктуризації підприємств (організацій). Вплив реформування форм власності на реструктуризацію виробничо-господарської діяльності підприємств. Практика здійснення та ефективність реструктуризації суб'єктів господарювання. Розробка і реалізація програми (бізнес-проекту) реструктуризації різних організаційних утворень.

Конверсія, диверсифікація та розукрупнення виробництва як дійові форми реструктуризації суб'єктів господарювання. Холдингові компанії як нові організаційні утворення, економічне обґрунтування їх створення в окремих галузях народного господарства України. Методичні підходи до визначення ефективності реструктуризації різних господарюючих суб'єктів. Набутий

вітчизняний і зарубіжний досвід реструктуризації різних суб'єктів господарювання.

Джерела інформації: [3, с. 255-261], [4, с. 451-471], [5, с. 588-600], [6, с. 617-621].

Тема 26. Оптимізація бізнес-процесів підприємств. Розробка та організація проекту оптимізації бізнес-процесів. Інтелектуальна участь спеціалістів в проекті оптимізації. Розробка інформованої моделі оптимізованих бізнес-процесів компанії замовника. Очікувані результати проекту оптимізації бізнес-процесів.

Джерела інформації: [5, с. 601-604], [6, с. 572-592].

Тема 27. Економічна безпека підприємства. Змістово-типологічна характеристика економічної безпеки господарюючого суб'єкта. Способи оцінки економічної безпеки підприємства та інших суб'єктів господарювання. Можливі загрози для економічної безпеки господарюючого суб'єкта. Збитки від зниження рівня економічної безпеки окремо взятого і певної сукупності підприємств.

Рівень економічної безпеки і кризовий стан підприємства. Стратегія забезпечення належної економічної безпеки підприємства. Основні групи чинників, що формують належний рівень економічної безпеки підприємства (безпосередні чинники виробництва, стабільний попит на продукцію, надійність постачальників, зовнішня конкуренція, державне економічне регулювання діяльності підприємства, надійний захист комерційної таємниці, компетентність керівництва фірми).

Національна програма антикризового господарювання. Об'єктивна необхідність формування та реалізації національної програми антикризового господарювання як важлива складова економічної безпеки вітчизняних підприємств та організацій. Змістова характеристика державної програми антикризового господарювання. Форми та ефективність реалізації програми антикризового господарювання.

Джерела інформації: [4, с. 426-443], [5, с. 619-650], [6, с. 626-663].

Модуль 3

Змістовий модуль 5. Курсова робота. Теми курсових робіт.

1. Аналіз фінансового стану підприємства та резерви його покращення.
2. Аналіз основних засобів підприємства та розробка заходів щодо підвищення ефективності їх використання.
3. Аналіз собівартості продукції та шляхи її зниження.
4. Аналіз ресурсно-виробничого потенціалу підприємства.
5. Аналіз основних виробничих засобів та підвищення ефективності їх використання на промисловому підприємстві.
6. Аналіз прибутку і рентабельності промислового підприємства.
7. Підвищення економічної ефективності діяльності підприємства.
8. Аналіз собівартості навантажувально-розвантажувальних робіт і обґрунтування шляхів по її зниженню.
9. Оптимізація кадрової політики підприємства в умовах збільшення обсягів виробництва.

10. Аналіз збутової діяльності та удосконалення її організації на промисловому підприємстві.

11. Вдосконалення управління інноваційним розвитком підприємства на основі системи збалансованих показників діяльності.

12. Аналіз використання трудових ресурсів на промисловому підприємстві.

13. Розробка шляхів підвищення прибутковості підприємства на основі аналізу фінансових результатів його діяльності.

14. Формування конкурентоспроможного потенціалу підприємства в ринкових умовах.

15. Удосконалення організації оплати праці на підприємстві.

16. Оцінка економічної ефективності інвестиційного проекту розвитку складського господарства.

17. Підвищення ефективності використання основних засобів суднобудівного підприємства.

18. Вдосконалення управління матеріальними ресурсами промислового підприємства.

19. Вдосконалення управління заробітною платою підприємства в ринкових умовах.

20. Підвищення ефективності виробництва за рахунок оптимізації собівартості машинобудівної продукції.

21. Оцінка економічної ефективності інвестиційного проекту розвитку складського господарства.

22. Розробка маркетингової стратегії підприємства легкої промисловості в ринкових умовах.

23. Підвищення ефективності діяльності підприємства на основі вдосконалення системи управління якістю продукції.

24. Вдосконалення стратегії розвитку підприємства на основі впровадження міжнародних стандартів управління.

25. Удосконалення системи управління ризиками на підприємстві.

26. Вдосконалення управління заробітною платою підприємства в ринкових умовах.

27. Ефективність використання ресурсного потенціалу підприємств а та шляхи її підвищення.

28. Підвищення ефективності використання оборотних коштів підприємства.

29. Підвищення ефективності використання капітальних вкладень та фінансових інвестицій підприємства.

30. Підвищення ефективності використання виробничих потужностей підприємства.

6 семестр Модуль 4

Змістовий модуль 6. Формування бізнес-моделей компаній.

Тема 28. Організаційне бізнес-моделювання. Організаційний розвиток. Диференціація об'єктів управління. Класифікація видів управління. Організаційна система управління підприємством. Інформаційна система підприємства. Логістична система підприємства. Операційна система підприємства. Перероблююча, управляюча і забезпечуюча підсистеми операційної системи. Традиційні та сучасні системи управління підприємством.

Процесний підхід до управління: його зміст і переваги. Принципи процесного підходу. Процесно-орієнтована організація.

Джерела інформації: [2, с. 18-37], [4, с. 396-419].

Тема 29. Основи моделювання бізнес-процесів. Управління бізнес-процесами. Сегментація діяльності організації на систему процесів. Функції системи управління бізнес-процесами. Цикл бізнес моделі: планування, виконання, аналіз, діяльність, ухвалення рішення.

Принципи моделювання бізнес-процесів організації. Процес упровадження системи управління бізнес-процесами. Учасники команди управління бізнес – процесами. Формування системи управління бізнес-процесами.

Джерела інформації: [5, с. 600].

Тема 30. Методологія формування бізнес-моделі. Класифікація бізнес-процесів організації. Основні процеси. Допоміжні (забезпечуючі) процеси. Управління організацією як процес. Особливості виділення бізнес-процесів організації при різних формах організації управління організацією.

Правила виділення бізнес-процесів. Призначення власників бізнес-процесів. Формулювання мети виділення процесів. Методи формування бізнес моделі. Покрокова технологія розробки моделей бізнес-процесів.

Виділення процесів по структурних підрозділах. Виділення зовнішніх клієнтів організації. Визначення входів і виходів організації в цілому. Складання переліку основних бізнес-процесів, що формулюють виходи організації. Визначення внутрішніх входів і виходів основних і допоміжних бізнес-процесів. Розподіл функцій по структурних підрозділах.

Джерела інформації: [5, с. 600-604].

Тема 31. Організаційне моделювання та управління бізнес-процесами. Формування системи управління бізнес-процесами. Моделі бізнес-процесів: зміст, сфера застосування. Зміст основних процесів: постачання, виробництво, доставка, повернення, планування. Процес управління організацією. Споживачі процесу управління.

Особливості оцінки ефективності процесу управління. Показники процесу управління. Методологія ARIS. Процедурна модель оптимізації бізнес-процесів. Основні об'єкти. Зв'язки об'єктів. Правила опису процесів. Об'ємні об'єкти.

Джерела інформації: [5, с. 600-604].

Змістовий модуль 7. Капітал підприємства: формування та використання.

Тема 32. Капітал – економічна база створення та розвитку підприємства. Економічна сутність капіталу підприємства; сутність поняття "капітал" з точки зору народного господарства та як категорії фінансів підприємства; визначення понять "конкретний капітал" та "абстрактний капітал".

Характеристики капіталу підприємства: капітал підприємства як основний фактор виробництва, капітал як характеристика фінансових ресурсів підприємства, що формують доходи підприємства. Капітал підприємства як головний вимір його ринкової вартості. Динаміка капіталу як важливий індикатор рівня його господарської діяльності. Систематизація видів капіталу за основними класифікаційними ознаками.

Джерела інформації: [1, с. 13-46], [3, с. 202], [5, с. 494-496].

Тема 33. Теоретичні основи формування та використання капіталу підприємства. Основні принципи формування капіталу підприємства.

Концепція вартості капіталу: вартість капіталу підприємства як міра прибутковості операційної діяльності, як критерій в процесі здійснення реального інвестування. Вартість капіталу як базовий показник формування ефективності фінансового інвестування. Показник вартості капіталу підприємства як критерій управлінських рішень відносно використання оренди (лізингу) або придбання у власність основних засобів. Показник вартості капіталу в розрізі окремих його елементів на основі механізму фінансового левериджу. Вартість капіталу підприємства як вимірник його ринкової вартості. Основні принципи процесу оцінки вартості капіталу. етапи процесу оптимізації структури капіталу підприємства.

Джерела інформації: [1, с. 50-85], [3, с. 203-210].

Тема 34. Формування та оцінка активів підприємства. Характеристика загальних основ управління активами підприємства. Процес формування активів підприємства: формування активів підприємства відповідно стадіям його життєвого циклу, принципи формування активів підприємства.

Система основних методів оцінки сукупної вартості активів підприємства як цілісного майнового комплексу: метод балансової оцінки, метод оцінки вартості заміщення, метод оцінки ринкової вартості, метод оцінки майбутнього грошового потоку, метод оцінки на основі регресивного моделювання, експертний метод оцінки та ін.

Джерела інформації: [1, с. 90-125], [4, с. 57-81], [6, с. 47-59].

Тема 35. Формування та оцінка власного капіталу. Політика формування власних фінансових ресурсів: основні форми (елементи) власного капіталу. Джерела формування власних фінансових коштів (внутрішні та зовнішні), оцінка вартості залучення власного капіталу з різних джерел, оптимізація співвідношення внутрішніх і зовнішніх джерел формування власних фінансових ресурсів.

Оцінка вартості окремих елементів власного капіталу: вартість функціонуючого власного капіталу, вартість нерозподіленого прибутку

останнього звітнього періоду, вартість додаткового акціонерного капіталу, що залучається. Управління формуванням операційного прибутку.

Джерела інформації: [1, с. 145-160], [3, с. 202],

Тема 36. Механізм формування дивідендної політики. Сутність теорій, що пов'язані з механізмом формування дивідендної політики: основна мета та поняття дивідендної політики, теорії формування оптимальної дивідендної політики.

Підходи до формування дивідендної політики: сутність та особливості підходів до формування дивідендної політики – консервативного, помірною (компромісного) і агресивного. Основні етапи формування дивідендної політики. Розробка ефективної емісійної політики підприємства.

Джерела інформації: [3, с. 202-206], [5, с. 500-505].

Тема 37. Формування та оцінка позикового капіталу. Політика залучення позикових засобів. Етапи процесу формування політики залучення підприємством позикових засобів.

Особливості оцінки вартості окремих елементів позикового капіталу: вартість фінансового кредиту (банківського кредиту, фінансового лізингу), вартість позикового капіталу, що залучається за рахунок емісії облігацій, вартість товарного (комерційного) кредиту (у формі короткострокової відстрочки платежу, у формі довгострокової відстрочки платежу, оформленої векселем), вартість внутрішньої кредиторської заборгованості.

Джерела інформації: [4, с. 146-149], [6, с. 359, 510-512].

Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 2

Розподіл навчального часу модулів за змістовими модулями

Назва змістових модулів і тем дисципліни	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
		Лекції	Практична робота	Самостійна робота		Лекції	Практична робота	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9
4 семестр								
Модуль 1								
Змістовий модуль 1. Підприємництво у сучасній системі господарювання. Маркетинг у підприємницькій діяльності								
Тема 1. Теорії та моделі підприємств	4	2	-	2	4	2	2	4
Тема 2. Основи підприємництва	6	2	2	2	6			5
Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	6	2	2	2	6			5
Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємства	13	4	4	5	13			12
Тема 5. Структура і управління підприємством	13	4	4	5	13			12
Тема 6. Ринок і продукція	6	2	2	2	6	2	2	5
Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства	13	4	4	5	13			12
Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємств	6	2	2	2	6			5
Тема 9. Обґрунтування виробничої програми підприємства	8	2	4	2	8			7
Разом за змістовим модулем 1	75	24	24	27	75	4	4	67

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Змістовий модуль 2. Економічні ресурси підприємства. Інвестиційна та інноваційна діяльність підприємства								
Тема 10 Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	14	4	4	6	14	2	2	13
Тема 11. Інтелектуальний капітал	14	4	4	6	14			13
Тема 12. Основний капітал	14	4	4	6	14			13
Тема 13. Оборотний капітал	14	4	4	6	14			13
Тема 14 Інвестиції	8	2	2	2	8	2	2	6
Тема 15. Інноваційна діяльність	10	3	3	3	11			9
Разом за змістовим модулем 2	75	21	21	33	75	4	4	67
Разом за 4 семестр	150	45	45	60	150	8	8	134
5 семестр								
Модуль 2								
Змістовий модуль 3. Технічна і матеріальна база підприємства. Результати та ефективність виробництва								
Тема 16. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства	10	2	2	6	10	2	2	8
Тема 17. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика	10	2	2	6	10			9
Тема 18. Організація операційної діяльності	10	2	2	6	10			9
Тема 19. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції	10	2	2	6	10	4	4	8
Тема 20. Витрати підприємства	14	4	4	6	14			12
Тема 21. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання	14	4	4	6	14			12
Тема 22. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності	10	2	2	6	10			10
Тема 23. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність	12	4	4	4	12			10
Разом за змістовим модулем 3	90	22	22	46	90	6	6	78
Змістовий модуль 4. Моделі розвитку, трансформація і реструктуризація підприємств								
Тема 24. Сучасні моделі розвитку підприємств	16	2	2	12	16	4	4	14
Тема 25. Трансформація і реструктуризація підприємств	16	2	2	12	16			14
Тема 26. Оптимізація бізнес-процесів підприємства	14	2	2	10	14			12
Тема 27. Економічна безпека підприємства	14	2	2	10	14			12
Разом за змістовим модулем 4	60	8	8	44	60	4	4	52

Продовження табл. 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 3								
Змістовий модуль 5. Курсова робота								
1. Визначення теми курсової роботи та складання плану. Затвердження теми і плану курсової роботи у керівника	10	-	-	10	10	-	-	10
2. Підбір і вивчення рекомендованої літератури. Складання бібліографії	20	-	-	20	20	-	-	20
3. Збір та обробка фактичних і статистичних даних. Класифікація, систематизація та опрацювання даних згідно з послідовністю розділів плану курсової роботи	20	-	-	20	20	-	-	20
4. Проведення розрахунків, обґрунтування пропозицій, побудова таблиць та графіків, формування висновків та здійснення редагування	20	-	-	20	20	-	-	20
5. Написання тексту і оформлення курсової роботи	20	-	-	20	20	-	-	20
6. Захист курсової роботи	-	-	-	-	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 5	90	-	-	90	90	-	-	90
Разом за 5 семестр	240	30	30	180	240	10	10	220
6 семестр								
Модуль 4								
Змістовий модуль 6. Формування бізнес-моделей компаній								
Тема 28. Організаційне бізнес-моделювання	16	4	4	12	16	4	4	14
Тема 29. Основи моделювання бізнес-процесів	16	4	4	12	16			14
Тема 30. Методологія формування бізнес моделі	14	4	4	10	14			12
Тема 31. Організаційне моделювання та управління бізнес-процесами	14	4	4	10	14			12
Разом за змістовим модулем 6	60	16	16	28	60	4	4	52
Змістовий модуль 7. Капітал підприємства: формування та використання								
Тема 32. Капітал – економічна база створення та розвитку підприємства	14	4	4	6	14	8	8	12
Тема 33. Теоретичні основи формування та використання капіталу підприємства	14	4	4	6	14			12
Тема 34. Формування та оцінка активів підприємства	14	4	4	6	14			12
Тема 35. Формування та оцінка власного капіталу	16	6	6	4	16			13
Тема 36. Механізм формування дивідендної політики	16	6	6	4	16			13
Тема 37. Формування та оцінка позикового капіталу	16	5	5	6	16			12
Разом за змістовим модулем 7	90	29	29	32	90	8	8	74
Разом за 6 семестр	150	45	45	60	150	12	12	126
Разом з дисципліни	540	120	120	300	540	30	30	480

Теми практичних занять

Теми практичних занять для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Тематика практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин за формами навчання	
		Денна	Заочна
1	2	3	4
4 семестр			
1	Тема 1. Теорії та моделі підприємств	-	-
2	Тема 2. Основи підприємництва	-	2
3	Тема 3. Види підприємств, їх організаційно-правові форми	2	
4	Тема 4. Зовнішнє середовище господарювання підприємства	2	
5	Тема 5. Структура і управління підприємством	4	
6	Тема 6. Ринок і продукція	4	2
7	Тема 7. Товарна та цінова політика підприємства	2	
8	Тема 8. Прогнозування та планування діяльності підприємств	4	
9	Тема 9. Обґрунтування виробничої програми підприємства	2	
10	Тема 10. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці	4	2
11	Тема 11. Інтелектуальний капітал	4	
12	Тема 12. Основний капітал	4	
13	Тема 13. Оборотний капітал	4	
14	Тема 14. Інвестиції	2	2
15	Тема 15. Інноваційна діяльність	3	
5 семестр			
16	Тема 16. Техніко-технологічна база та виробнича потужність підприємства	2	2
17	1. Тема 17. Матеріально-технічне забезпечення і виробнича логістика	2	
18	2. Тема 18. Організація операційної діяльності	2	
19	3. Тема 19. Системи забезпечення конкурентоспроможності продукції	2	4
20	4. Тема 20. Витрати підприємства	4	
21	5. Тема 21. Фінансово-економічні результати суб'єктів господарювання	4	
22	6. Тема 22. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності	2	
23	7. Тема 23. Інтегральна ефективність діяльності підприємства та його конкурентоспроможність	4	4
24	8. Тема 24. Сучасні моделі розвитку підприємств	2	
25	9. Тема 25. Трансформація і реструктуризація підприємств	2	
26	10. Тема 26. Оптимізація бізнес-процесів підприємства	2	
27	11. Тема 27. Економічна безпека підприємства	2	

1	2	3	4
6 семестр			
28	28. Тема 28. Організаційне бізнес-моделювання	4	4
29	29. Тема 29. Основи моделювання бізнес-процесів	4	
30	30. Тема 30. Методологія формування бізнес моделі	4	
31	31. Тема 31. Організаційне моделювання та управління бізнес-процесами	4	
32	Тема 32. Капітал – економічна база створення та розвитку підприємства	4	8
33	Тема 33. Теоретичні основи формування та використання капіталу підприємства	4	
34	Тема 34. Формування та оцінка активів підприємства	4	
35	Тема 35. Формування та оцінка власного капіталу	6	
36	Тема 36. Механізм формування дивідендної політики	6	
37	Тема 37. Формування та оцінка позикового капіталу	5	
	Разом з дисципліни:	120	30

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Розподіл годин самостійної роботи за видами та формами навчання

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		
		Норматив	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1	Підготовка до лекційних занять	1 год. на 1 лекцію	60	15
2	Підготовка до практичних занять	1-2 год. на 1 заняття	60	30
3	Підготовка до поточного модульного контролю (підготовка реферату, тестування)	написання рефератів	18	150
4	Опрацювання інформації, отриманої безпосередньо на обов'язкових навчальних заняттях, у тому числі опрацювання матеріалу, який викладено на лекціях за рахунок роботи з відповідними підручниками та особистим конспектом лекцій	1 год. на 2 год. лекційних занять	-	15
5	Виконання курсової роботи	90 год. на 1 роботу	90	90
6	Виконання контрольної роботи	мінімум 15 годин на 1 роботу	-	90
7	Підготовка до заліку / екзамену	15-30 год. на 1 захід	72	90
Разом			300	480

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

В якості методів навчання для всіх видів занять використовується:

- робота з літературою, як опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольно-корекційної функції в умовах формальної освіти;
- пояснення, як словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення.

Для лекційних занять застосовується:

- лекція, як усний виклад навчального матеріалу, що характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованістю розумових образів, доведень і узагальнень;
- ілюстрування, як показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символічному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;
- відеометод, як використання відеоматеріалів для активізації наочно чуттєвого сприймання, що забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості.

Для практичних занять застосовується:

- практична робота, як метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- усні відповіді;
- контрольні роботи (для студентів заочної форми навчання);
- написання реферату, тестування;
- залік;
- захист курсової роботи;
- екзамен.

7. Форми поточного та підсумкового контролю знань

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю знань і оцінки заключного екзамену.

Питома вага заключного екзамену в загальній системі оцінок - 40 балів. Право здавати заключний екзамен дається здобувачу вищої освіти, який з урахуванням максимальних балів проміжних оцінок і заключного екзамену набирає не менше 60 балів. Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок і оцінки екзамену.

Поточний контроль знань здобувачів реалізується у формі тестів та написання рефератів, який є результатом виконання завдань самостійної роботи. Протягом семестру він проводиться двічі після вивчення першого та другого змістових модулів дисципліни.

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни проводиться після закінчення її вивчення у формі проведення заліку або екзамену (усна компонента).

Виконання контрольної роботи є обов'язковою умовою для здобувачів вищої освіти, що навчаються за заочною формою. Завдання для контрольних робіт добираються з теоретичних питань і тестів, що охоплюють зміст робочої програми навчальної дисципліни.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7.1. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Тести для поточного контролю знань здобувачів обираються із загального переліку тестів за відповідними змістовими модулями.

Тестове завдання містить запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Для оцінювання рівня відповідей студентів на тестові завдання використовуються такі критерії оцінювання (див. табл. 5).

Таблиця 5

Критерії оцінювання поточного модульного контролю знань
здобувачів вищої освіти у формі тестування (для денної форми навчання)

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	13	11	9	8	7	6	5	4	2

Реферат є одним з видів самостійної роботи студента з навчальної дисципліни «Економіка підприємства». Мета написання реферату є поглиблення теоретичних знань, набутих студентами в процесі вивчення дисципліни. Робота над рефератом має сприяти кращому засвоєнню студентами дисципліни та спонукає ґрунтовно вивчати нормативно-законодавчу базу, статистичні матеріали, спеціальні наукові видання вітчизняних і закордонних авторів.

Оцінювання реферату проводиться за 15-ти бальною шкалою (див. табл. 6).

Таблиця 6

Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання реферату
(для денної та заочної форм навчання)

Бал	Критерії оцінювання
1	2
15	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах

1	2
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Оцінювання контрольної роботи проводиться за 30-ти бальною шкалою (див. табл. 7).

Таблиця 7

**Система нарахування рейтингових балів та критерії оцінювання
контрольної роботи (для заочної форми навчання)**

Бал	Критерії оцінювання
30	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах
20	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності
10	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності
5	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

**7.2. Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти
у формі заліку або екзамену**

Підсумковий контроль з дисципліни «Економіка підприємства» проводиться після закінчення її вивчення у формі заліку або екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Підсумковий контроль складається з усної відповіді на 4 контрольні питання.

Критерії оцінювання усної відповіді студентів при складанні екзамену наведена у табл. 8. Максимальна сума нарахованих балів дорівнює 40.

Таблиця 8

Критерії оцінювання усної відповіді здобувачів вищої освіти при складанні заліку або екзамену (для денної та заочної форм навчання)

Бал	Критерії оцінювання
40	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно й аргументовано його висвітлює, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань; вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
30	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його висвітлює, розкриває зміст теоретичних запитань, послуговується науковою термінологією. Проте виклад окремих питань недостатньо змістовний та аргументований, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки
20	Студент загалом володіє навчальним матеріалом, висвітлює його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації. Допускає окремі суттєві неточності та помилки
10	Студент володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, висвітлює його фрагментарно, без обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускає суттєві неточності
5	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі висвітлити зміст питань, допускаючи при цьому суттєві помилки
0	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінкою результатів навчання є сума балів, набраних здобувачем вищої освіти протягом семестру за результатами поточного контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни та балів, отриманих ним при складанні заліку або екзамену.

У табл. 9 представлений розподіл балів, нарахованих студентам в результаті оцінювання їх освітньої діяльності.

Таблиця 9

Схема оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (для денної та заочної форм навчання)

№ модуля	№ змістового модуля	Денна форма		Заочна форма	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
4 семестр					
1	2	3	4	5	6
М 1	ЗМ 1	Підготовка реферату	15		15
		Тестування	15	-	-
	ЗМ 2	Підготовка реферату	15		15
		Тестування	15		-
		-	-	Контрольна робота	30
Підсумковий контроль		Залік (усна відповідь)	40	Залік (усна відповідь)	40
Сума			100		100

1	2	3	4	5	6
5 семестр					
М 2	ЗМ 3	Підготовка реферату	15		15
		Тестування	15	-	-
	ЗМ 4	Підготовка реферату	15		15
		Тестування	15	-	-
		-	-	Контрольна робота	30
Підсумковий контроль	Екзамен (усна відповідь)		40	40	40
Сума			100		100
М 3	ЗМ 5	Курсова робота	100	Курсова робота	100
Сума			100		100
6 семестр					
М 4	ЗМ 6	Підготовка реферату	15		15
		Тестування	15	-	-
	ЗМ 7	Підготовка реферату	15		15
		Тестування	15	-	-
		-	-	Контрольна робота	30
Підсумковий контроль	Екзамен (усна відповідь)		40	Екзамен (усна відповідь)	40
Сума			100		100

Оцінювання курсової роботи проводиться окремо за 100-бальною системою (див. табл. 10).

Таблиця 10

Критерії оцінювання курсової роботи (для денної та заочної форм навчання)

Параметри оцінювання	Кількість балів	Критерії оцінювання за бальною шкалою
1	2	3
Пояснювальна записка	40	Зміст роботи відповідає обраній темі; наявність чітко сформульованої проблеми; адекватність формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження; визначення ступеню розробленості проблеми дослідження; наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; адекватність обраних методів предмету дослідження, грамотне використання методів (процедура, обробка, інтерпретація результатів); використання методів математичної статистики; відповідність висновків меті та завданням дослідження. Робота виконувалась систематично та вчасно подана на перевірку науковому керівнику у відповідності із планом виконання курсової роботи
	35	Зміст роботи відповідає обраній темі; наявність чітко сформульованої проблеми; адекватність формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження; визначення ступеню розробленості проблеми дослідження; наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту; адекватність обраних методів предмету дослідження, грамотне використання методів (процедура, обробка, інтерпретація результатів); використання методів математичної статистики; відповідність висновків меті та завданням дослідження. Робота виконувалась не систематично та подана на перевірку науковому керівнику з порушенням плану виконання курсової роботи

1	2	3
	30	Зміст роботи відповідає обраній темі; але має поверхневий аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Робота виконувалась не систематично та подана на перевірку науковому керівнику з порушенням плану виконання курсової роботи
	20	Робота, оформлена за вимогами, які пред'являються до курсових робіт, але має недостатньо критичний аналіз, матеріал викладено непослідовно та необґрунтовано. Основні тези роботи розкриті, але недостатньо обґрунтовані, нечітко сформульовано висновки, пропозиції і рекомендації
	15	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень і лише за допомогою викладача може виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
	5	Робота не носить дослідницького характеру, не має аналізу і не відповідає вимогам, які пред'являються до курсових робіт. У роботі немає висновків або вони носять декларативний характер
Ілюстративна частина	20	Презентація гарно організована, доповідь супроводжується ілюстративними матеріалами, матеріали ілюстрації підготовлені відповідно до вимог що висувуються
	15	Презентація гарно організована, доповідь супроводжується ілюстративними матеріалами, на які не завжди дано посилання у доповіді або ілюстративні матеріали оформлені з незначними зауваженнями
	10	Ілюстративні матеріали низької якості, в організації презентації спостерігається невпевненість
	5	Ілюстративні матеріали низької якості, в доповіді немає посилань на ілюстративні матеріали
Захист роботи	40	Доповідь логічно побудована, студент чітко та стисло викладає основні результати дослідження, показує глибокі знання з питань теми, оперує даними дослідження, вносить пропозиції по темі дослідження, під час доповіді вміло використовує презентацію, впевнено і докладно відповідає на поставлені запитання
	35	Здобувач вищої освіти спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження, дає правильні відповіді на всі запитання, але не завжди упевнений в аргументації, чи не завжди коректно її формулює
	30	Здобувач вищої освіти спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження, належно обґрунтовує положення роботи, але допускає неточності у відповідях на запитання
	25	Здобувач вищої освіти спроможний чітко та стисло викласти основні результати дослідження але допускає суттєві неточності у відповідях на запитання, не завжди належно обґрунтовує положення роботи
	20	Здобувач вищої освіти невпорядковано викладає основні результати дослідження, намагається дати відповідь на поставлені запитання і робить спроби аргументувати положення роботи

1	2	3
	15	Здобувач вищої освіти невідповідно викладає основні результати дослідження робить спроби аргументувати положення роботи, надає неповні, поверхові, необґрунтовані відповіді на поставлені питання
	10	Здобувач вищої освіти демонструє задовільні знання з теми дослідження, але не може впевнено й чітко відповісти на додаткові запитання членів комісії, та належно обґрунтувати положення роботи
	5	Здобувач вищої освіти невідповідно викладає основні результати дослідження, не спроможний дати відповідь на запитання, відстоювати свою позицію

За всі контрольні заходи протягом семестру студент може отримати від 0 до 100 балів. В табл. 11 наведена оцінка знань студентів в залежності від набраної суми балів та відповідність їх за оцінкою ECTS та національною системою.

Таблиця 11

Бальна оцінка знань студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Засоби навчання

Технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, персональні комп'ютери з підключенням до мережі Інтернет.

При проведенні занять за дистанційною формою навчання використовуються дистанційні платформи й інформаційно-комунікаційні технології (Moodle, Google Classroom, DingTalk, ZOOM CloudMeetings, Skype, Viber, WeChat, Telegram, соціальні мережі тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації**Основна література**

1. Бережницька У. Б. Капітал: формування та використання : конспект лекцій. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2021. 92 с.
2. Войткі Л. С. Формування бізнес-моделі підприємства : конспект лекцій. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2021. 180 с.

3. Дмитрієв І. А. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Х. : ФОП Бровін О.В., 2018. 292 с.

4. Економіка підприємства: навч. посіб. / С. М. Рогач та ін. 2-ге вид. К. : «ЦП «КОМПРИНТ», 2018. 392 с.

5. Економіка підприємства: підручник / за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 768 с.

6. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. Л. Л. Ковальської та проф. І. В. Кривов'язюка. К. : Видавничий дім «Кондор», 2020. – 700 с.

Додаткова

7. Господарський Кодекс України № 436-IV від 16 січня 2003 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення 20.06. 2020 р.).

8. Довідник кваліфікаційних характеристик працівників. URL: <https://www.kadrovik01.com.ua/article/3641-dovdnik-kvalifikatsynih-harakteristik-profesy-pratsv-nikv-perelk-vipuskv> (дата звернення: 24.04.2020).

9. Економіка підприємства : навч. посіб. / за заг. ред. О. М. Бандурки. Х. : ХНУВС, 2017. 192 с.

10. Економіка підприємства : навч. посіб. / Н. М. Колпаченко та ін. Харків : Діса плюс, 2019. 277 с.

11. Іванілов О. С. Економіка підприємства : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2019. 728 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Національного Банку України. – Режим доступу : сайт www.bank.gov.ua

2. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : сайт <http://rada.gov.ua>

3. <http://www.minfin.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – Режим доступу : сайт <http://www.minfin.gov.ua>

5. Офіційний сайт «Підручники». – Режим доступу : сайт <http://pidruchniki.com> 6. <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-1>

Розробники:

д.е.н., професор

д.е.н., професор

А. В. Ломоносов

О. Е. Ломоносова

**Питання для підсумкового контролю знань
4 семестр**

Контрольні питання до заліку

1. Економіка та її місце в суспільному житті.
2. Сутність підприємництва як форми господарської діяльності.
3. Принципи й механізми реалізації підприємницької діяльності.
4. Підприємство, його основні ознаки.
5. Види й організаційно-правові форми підприємств.
6. Об'єднання підприємств.
7. Акціонерні товариства їх види.
8. Державне регулювання діяльності підприємства.
9. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства.
10. Сутність, функції та принципи управління підприємством.
11. Методи управління суб'єктами господарювання.
12. Організаційні структури управління підприємствами, їх типи, принципи побудови. Виробнича структура підприємства.
13. Поняття та форми зовнішнього середовища підприємства.
14. Сутність та характерні риси зовнішнього середовища підприємства.
15. Характеристика складових частин зовнішнього середовища.
16. Ринок як визначальна складова частина зовнішнього середовища.
17. Поняття структури підприємства та її види.
18. Функції управління підприємствами та організаціями (установами).
19. Поняття, функції та характеристика основних елементів ринку.
20. Торгівельна політика підприємства.
21. Поняття продукції. Якість та конкурентоспроможність продукції.
22. Визначення, особливості та роль товарної політики підприємства.
23. Ціна продукції. Ціноутворення в умовах ринку.
24. Економічна сутність та функції цін. Види та структура ціни.
25. Методи встановлення цін.
26. Сутність і принципи прогнозування діяльності підприємства.
27. Методичні основи планування.
28. Стратегічні плани підприємства.
29. Поточне та оперативне планування.
30. Бізнес-плани підприємства.
31. Поняття виробничої програми підприємства.
32. Характеристика кількісних, якісних, натуральних та вартісних показників виробничої програми.
33. Поняття, класифікація та структура персоналу підприємства. Показники наявності та використання персоналу.
34. Визначення чисельності персоналу та нормування праці.
35. Методи визначення витрат робочого часу.
36. Продуктивність праці та її планування.
37. Чинники зростання продуктивності праці.

38. Мотивування праці. Поняття та структура заробітної плати.
39. Тарифна система оплати праці.
40. Форми та системи оплати праці.
41. Змішані форми оплати праці.
42. Механізм регулювання заробітної плати.
43. Розрахунок середньої заробітної плати, нарахування та утримання із заробітної плати.
44. Інтелектуальний капітал у системі соціально-економічних категорій. Формування й розвиток інтелектуального капіталу.
45. Роль освіти та професійної підготовки в сучасних умовах.
46. Сутність основного капіталу підприємства.
47. Склад основних засобів підприємства.
48. Класифікація і структура основних засобів.
49. Знос основних засобів. Методи оцінки основних засобів.
50. Амортизація основних засобів та її методи.
51. Показники руху та стану основних засобів.
52. Сутнісна характеристика оборотних коштів. Структура оборотних коштів.
53. Методи розрахунку нормативів оборотних коштів.
54. Шляхи підвищення ефективності використання оборотних коштів.
55. Поняття, склад і структура інвестицій.
56. Визначення обсягу і джерел фінансування виробничих інвестицій.
57. Формування і регулювання фінансових інвестицій (цінних паперів).
58. Обчислення величини дивідендів.
59. Види і форми іноземних інвестицій.
60. Державне регулювання іноземних інвестицій в економіку України.

5 семестр

Контрольні питання до екзамену

1. Техніко-технологічна база підприємства та її складники.
2. Особливості формування виробничої (техніко-технологічної) бази на підприємствах.
3. Характеристика і форми технічного розвитку підприємства.
4. Сутність, процедура та основні показники діагностики стану технічного розвитку підприємства.
5. Сутність лізингу, його об'єкти та види.
6. Виробнича потужність підприємства: формування та використання.
7. Сутність, значення і задачі матеріально-технічного забезпечення і збуту продукції.
8. Сутність виробничої логістики.
9. Внутрішньовиробничі логістичні системи, як об'єкт дослідження виробничої логістики.
10. Завдання та роль внутрішньовиробничих логістичних систем.
11. Сутнісна характеристика, структура і принципи організації виробничих процесів.

12. Поняття та основні елементи виробничого процесу.
13. Технологічний процес як головна складова виробничого процесу.
14. Принципи організації виробничого процесу.
15. Організація виробничих процесів і виробничих циклів.
16. Типи виробництв.
17. Методи організації виробничих процесів.
18. Розрахунок параметрів однопредметних потокових ліній.
19. Поняття конкурентоспроможності продукції.
20. Методи оцінки щодо підвищення конкурентоспроможності продукції підприємства на ринку.
21. Поняття корисного ефекту та сукупних витрат.
22. Кількісна оцінка конкурентоспроможності однопараметричних об'єктів.
23. Якість продукції як економічна категорія.
24. Показники якості продукції та їх характеристика.
25. Методи оцінки якості продукції.
26. Поняття і визначення рівня конкурентоспроможності продукції вітчизняних підприємств на ринку.
27. Суть витрат, їх класифікація.
28. Кошторис виробництва і собівартість товарної продукції.
29. Собівартість продукції та її види.
30. Калькулювання собівартості.
31. Шляхи зниження поточних витрат.
32. Капітал підприємства та його види.
33. Фінансова діяльність підприємства.
34. Дохід підприємства, його суть і види.
35. Прибуток підприємства, порядок визначення та використання.
36. Рентабельність підприємства.
37. Ефективність діяльності підприємства.
38. Інвестиційна діяльність: сутність, суб'єкти та об'єкти.
39. Інновації як об'єкт інвестиційної діяльності.
40. Інвестиційні та інноваційні проекти підприємства.
41. Показники ефективності інвестиційних та інноваційних проектів.
42. Економічна сутність і загальна методологія визначення ефективності.
43. Характеристика видів ефективності.
44. Критерій і система показників ефективності виробництва.
45. Вимірювання економічної ефективності ресурсів і витрат.
46. Оцінка соціальної ефективності.
47. Класифікація суттєвих характеристик.
48. Напрямки дії і використання.
49. Чинники зростання ефективності виробництва.
50. Сучасні моделі розвитку підприємств.
51. Поняття трансформації підприємства, її необхідність та значення.
52. Реалізація та оцінка ефективності проектів трансформації.
53. Сутність економічної безпеки підприємства.

54. Система економічної безпеки підприємства.
55. Служба безпеки підприємства.
56. Оцінка економічної безпеки підприємства.
57. Оптимізація бізнес-процесів підприємств.
58. Розробка та організація проекту оптимізації бізнес-процесів.
59. Інтелектуальна участь спеціалістів в проекті оптимізації.
60. Розробка інформованої моделі оптимізованих бізнес-процесів компанії замовника.

6 семестр

Контрольні питання до екзамену

1. Роль моделювання у вдосконаленні бізнесу.
2. Поняття, суть та ключові елементи бізнес-моделі підприємства.
3. Відмінності бізнес-моделі від стратегії підприємства.
4. Еволюція бізнес-моделей. Класифікація бізнес-моделей.
5. Алгоритм вибору бізнес-моделі підприємства.
6. Сутність процесного підходу.
7. Поняття системи.
8. Стани системи як результат виконання процесів.
9. Бізнес-процеси - функціональна модель корпоративної структури.
10. Переваги використання процесного підходу в організації.
11. Поняття процесного підходу до моделювання.
12. Класифікація бізнес-процесів.
13. Моделювання бізнес-процесів.
14. Методи та етапи моделювання.
15. Проблеми ідентифікації компетенцій.
16. Місце портфельного аналізу у бізнес-моделюванні.
17. Інструментарій та етапи портфельного аналізу.
18. Трансформація (модифікація) бізнес-моделі підприємства.
19. Методи реінжинірингу при створенні складних систем управління.
20. Формування та функціонування бізнес-моделей вітчизняних підприємств.
21. Особливості формування та функціонування бізнес-моделей вітчизняних підприємств.
22. Проблеми ідентифікації компетенцій.
23. Портфельний аналіз у бізнес-моделюванні.
24. Особливості оцінки ефективності процесу управління.
25. Економічна сутність та зміст капіталу.
26. Характеристика процесу формування капіталу підприємства.
27. Принципи формування капіталу підприємства.
28. Класифікація сформованого капіталу підприємства.
29. Класифікація капіталу за формами залучення.
30. Вартість капіталу та методи її оцінки.
31. Концепція формування граничної вартості капіталу.
32. Механізм формування ефекту фінансового левериджу.

33. Забезпечення фінансової рівноваги підприємства у процесі формування його капіталу.
34. Структура сформованого капіталу підприємства.
35. Оптимізація структури капіталу за критерієм: максимізації рівня фінансової рентабельності, капіталу вартості, мінімізації рівня фінансового ризику.
36. Задачі та принципи формування капіталу при створення підприємства.
37. Методи оптимізації загальної потреби в капіталі.
38. Основні схеми фінансування нового бізнесу.
39. Джерела формування капіталу нового підприємства.
40. Склад власного капіталу підприємств та цілі його формування.
41. Джерела формування власних ресурсів підприємства.
42. Механізм розробки політики формування власного капіталу.
43. Форми фінансових зобов'язань підприємства.
44. Класифікація позикових коштів.
45. Механізм залучення позикового капіталу на кредитному ринку.
46. Основні етапи розробки політики залучення позикового капіталу.
47. Економічна сутність та характеристика процесу використання капіталу.
48. Капітал як виробничий та інвестиційний ресурс.
49. Характеристика етапів кругообігу капіталу.
50. Класифікація капіталу, який використовується підприємством.
51. Характеристика основних задач та функціонального механізму управління процесом використання капіталу підприємства.
52. Оцінка фактору інфляції в процесі використання капіталу.
53. Оцінка фактору ліквідності в процесі використання капіталу.
54. Особливості операційної діяльності, пов'язані з використанням капіталу.
55. Структура операційних активів.
56. Управління формуванням операційного прибутку.
57. Механізм управління використанням капіталу на основі центрів відповідальності.
58. Система основних показників ефекту від використання капіталу в операційному процесі.
59. Механізм управління ефектом від використання капіталу в операційному процесі.
60. Характеристика основних етапів формування політики використання капіталу.